

BLASKÓNÉ MAJKÓ Katalin :
A Magyar Képzőművészeti Egyetem könyvtárának története és különgyűjteményeinek bemutatása / B. Majkó Katalin. – Budapest : M. Képzőműv. Egyet., 2007. 88 p.

Egy könyvtár képei

„Több, újonnan előfordult esetből sajnosan tapasztaltam, hogy növendékeink a könyvtár látogatására vonatkozó szabályokat nem tartják meg. Nevezetesen előfordult, hogy a könyvtárból – az olvasó teremben való használatra – kivett könyveket a tanórákra vitték el, s hogy egyes illusztrált művek hiányosan, megcsonkítva kerültek vissza a könyvtárba. Hogy minden szabálytalanság lehetőleg elkerülhető legyen, elrendelem, hogy...” – és itt következnek az oktatási intézmények könyvtáraiban napjainkban is gyakorta alkalmazott óvintézkedések, mint például „biztosítéki összeg letétele” a könyvek könyvtárból történő kivitele esetén, a művek tüzetes átvizsgálása kiadáskor és visszavételkor stb.

A probléma ismerős, csak a nyelvezet régies, ami érthető, hisz az idézett figyelmeztetést Várdai Szilárd „igazgató-tanár” csaknem száz éve, 1911 októberében intézte a Magyar királyi Képzőművészeti Főiskola tanulóifjúságához.

Minderről egy igényes külsejű és tartalmú kötetből értesülhetünk, amely 2007-ben jelent meg a Magyar Képzőművészeti Egyetem gondozásában. A külső borítóra helyezett, 1900-ból származó, barnás-fehér fotó az Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda és Rajztanárképezde női olvasótermét mutatja. A kép több mint érdeklődést ébresztő PR-fogás, hisz párjával, a címlapon látható, 2007-es színes felvétellel összevetve bizonyítja azt az állítást, hogy „a könyvtár jelentős része... átvészelte a háborúkat, forradalmakat és a politika könyvtár átalakító szándékait”. A jelenkori állapotot rögzítő felvételen sértetlennek tűnik a századforduló patinás bútorzata: ugyanazt a masszív, faragott lábú asztalt, hasonló tonetszékeket és lámpákat láthatjuk rajta, mint a száz évvel korábban. Egy másik – a címlap verzóján lévő – fotó ugyanakkor tükrözi a két évszám között végbement hatalmas technikai fejlődést is: az olvasóterem oldalfalait tagoló „boxokban” napjaink korszerű infrastruktúrájának nélkülözhetetlen tartozékai, a számítógépek sorakoznak.

B. Majkó Katalin, „A Magyar Képzőművészeti Egyetem könyvtárának története és különgyűjteményeinek bemutatása” című kötet szerzője (egyben 1989 óta a könyvtár vezetője) négy korszakot különböztet meg az intézmény történetében. Az egyetem jogelődje az 1871-ben alapított Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda

és *Rajztanárképezde* volt, melynek létrejöttekor elkezdődött a könyvtár anyagának gyűjtése is. Az első igazgató, *Keleti Gusztáv* irányítása alatt formálódott, gazdagodott a rajztanárok képzésére szolgáló intézmény két gyűjteménye: a gipsz öntvénytár külföldről megrendelhető, többnyire klasszikus műalkotásokról készült másolatokat tartalmazott, a könyvtár- és metszettár pedig a művészettörténet, művészetelmélet és valamilyeni képzőművészeti terület tanulmányozásához szükséges mintalapokat, könyveket és folyóiratokat gyűjtött. Az első világháborúig – az első korszak végéig – szervezeti változások, névváltozások és mesteriskolák létrejötte egyaránt jelezte az intézet fejlődését. A magasabb szintű művészképzés megteremtésére életre hívott festészeti és szobrászati mesteriskolák mellett külön festőiskola szolgálta a női növendékek oktatását. A *Magyar királyi Képzőművészeti Főiskola* nevet 1908-tól viselte az intézmény. Ekkor csatolták a mesteriskolákat és a női festőiskolát a mintarajziskolához, melynek következményeként 1911-ben nagyon értékes könyvek és mapák kerültek a Főiskola könyvtárába.

A könyvtár történetének második - a két világháború közötti – korszaka ugyancsak bővelkedett változásokban. Különösen jelentősek *Lyka Károly* és *Réti István* reformtervei, melyek nyomán az 1908-as adminisztratív összevonás immár szerkezetileg is végbement, és közös szellemi alapra helyeződött a tanár- és művészképzés. Nem sokkal *Várdai Szilárd* „adminisztratív igazgató és könyvtárőr” nyugdíjba vonulása után, 1925-ben már 11.779 kötet könyv és 111.177 műlap képezte a könyvtár állományát. A második világháború körüli években pedig – *Horn Antal* festő irányítása alatt – már három könyvtáros és egy raktáros dolgozott a zárt, külső olvasók által csak engedéllyel látogatható könyvtárban, ahol 80 ülőhely várta az olvasókat.

Az 1945 utáni – harmadik – korszak elején a könyvtári állomány már 15.710 kötetből állt, és két dolgozót foglalkoztatott. Bár az ideológiai nyomás és a szakmai hozzáértés hiánya megmutatkozott a gyűjteményen, az állomány „nagy ütemben gyarapodott”, olyannyira, hogy

egy 1984-es szakfelüyeleti jelentés már 43.368 dokumentumról számolt be. Ugyanakkor ez a vizsgálat több szakmai hiányosságra is felhívta a figyelmet, melynek eredményeként „*több figyelem fordult az intézmény részéről a könyvtár felé*”.

A rendszerváltástól napjainkig tartó időszakban (4. korszak) a könyvtár átértékelődött szerepének megfelelően a feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- Könyvtár
- Levéltár
- Képzőművészeti gyűjtemény
- Tankönyv és jegyzetellátás
- Intézménytörténeti kutatások szervezése.

A könyvtár életének, arculatának legjelentősebb változását az elektronizáció hozta. A digitalizációnak az elektronikus katalógus készítése mellett – mely 1992 óta tart – a muzeális értékű dokumentumok kutathatóvá tételében és egyes folyóiratok archív anyagának megjelenítésében, vagyis az információszerzés egyszerűsítésében és kiszélesítésében pótolhatatlan szerepe van. Ugyanezt szolgálják az interneten elérhető adatbázisok is.

A magyar képzőművészeti szakirodalmat teljességre törekvően, a külföldit pedig válogatva gyűjtő könyvtár 1995 óta a levéltári anyagot is kezeli, és 2003 óta digitalizálja.

A könyvtár műtárgygyűjteményét képezik az alábbi különgyűjtemények:

- Optikával, perspektívával, mozgásillúzióval foglalkozó tárgyi emlékek
- Fotográfiaiák
- Plakátok, litográfiaiák
- Grafikai gyűjtemény
- Japán gyűjtemény

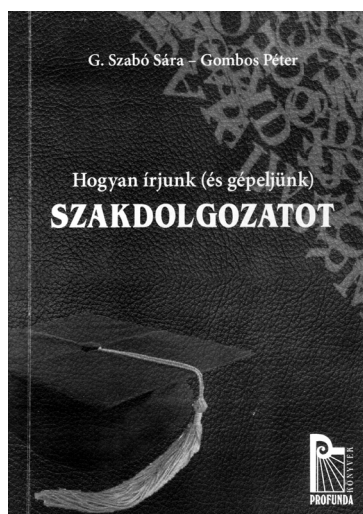
Eme különleges értékek védelmét digitális fényképek készítésével biztosítják, és a fényképekből adatbázist hoznak létre.

A sokrétű szakmai munka kiállítások szervezésével, műtárgyak restaurálásával és kölcsönzésével, könyvek és más kiadványok megjelentetésével egészül ki, így a szerző büszkén vallhatja, hogy „*a könyvtár az elmúlt években az Egyetem életének jelentős részévé vált*”.

Nem véletlenül hivatkoztunk e könyvismertetés elején régi szövegekre és fotókra, hisz a mellékletekben közölt gazdag irat- és képanyag teszi ki a kötet mintegy háromnegyedét. A gondosan válogatott dokumentumok és képek nemcsak illusztrációul szolgálnak a bevezető szöveges rész szükségképpen szárazabb és tömörebb történetiségéhez, hanem egyúttal oldják, színesítik, és visszamenőleg igazolják, értelmezik is azt. Különösen érdekesek a 18. századi olasz rajzoló, rézkarcoló és építész, *Giovanni Battista Piranesi* metszeteiről készült illusztrációk. Kultúrtörténeti szempontból is nagy jelentőségűek a Japán gyűjtemény színes fametszetei, amelyek közül három található a kötetben. A könyvtár egyik legnagyobb és legváltozatosabb állományrészéből, a grafikai gyűjteményből gazdag válogatás ad ízelítőt: megcsodálhatjuk *Kelety Gusztáv* és *Ligeti Antal* ceruzarajzait, *Székely Bertalan*,

Vaszary János, *Lotz Károly* alkotásait, és folytathatjuk a sort *Jaschik Álmos*szal, *Olgyai Viktor*tal, *Körösfői Krisch Aladár*tal, *Barcsay Jenő*vel, *Aba-Novák Vilmos*szal, *Kondor Bélá*val. A felsorolás persze így sem teljes, a recenzens csak jelezni kívánja, hogy milyen színvonalú mesterekkel, grafikákkal találkozhat a kötet iránt érdeklődő olvasó. Néhány különösen szép szeccsziós plakátot is találunk a könyvben, végül pedig a fotógyűjteményből kapunk válogatást, köztük a Főiskola történetét megőrkítő felvételekkel. Így lesz kerek a jól szerkesztett kötet, amely a szerző mellett valamennyi közreműködő (fotók: *Dienes Judit*, *Gadányi György*; fordítás: *Rudnay Zsófia*; kiadványterv: *Blaskó János*) színvonalas munkájáról tanúskodik.

Eger Veronika

G. SZABÓ Sára – GOMBOS Péter : *Hogyan írunk (és gépeljük) szakdolgozatot*. 2. javított kiadás. Kaposvár, Profunda, 2009. 80. p. ISBN 978 963 06 6713 5

Hasznos könyv – átdolgozott kiadásban

„E kötet sok éve meglévő hiányt igyekszik pótolni. Gyakorlatilag a szövegszerkesztő programok elterjedése óta hiába keresünk olyan kiadványt, amely röviden, de pontosan leírja a főiskolai, egyetemi dolgozatokkal kapcsolatos formai és részben tartalmi követelményeket [...] E kötettel az a célunk, hogy bármely szakterületen kutató, tanuló fiatal vagy idősebb diák számára közérthetően, ám kellő pontossággal megadjuk azokat azokat a főbb szabályokat, ötleteket, tanácsokat, amelyek segítségével elkészítheti a záródolgozatát, szakdolgozatát, diplomamunkáját vagy bármilyen rövidebb terjedelmű beadandóját. Igyekszünk segítséget adni a kutatás szempontjaihoz is, és kutatás-módszertani kérdéseket is érintünk.” – olvasható a magánkiadásban megjelent kötet bevezetőjében. Gombos Péter és G. Szabó Sára – ígéretükhöz híven – az érvényben lévő nemzeti és uniós szabványok alapján válaszolnak a gyakorlatlan, dolgozatírás előtt álló diákok ki nem mondott kérdéseire és számos praktikus tanáccsal segítik a szakdolgozót.

Információ

Tel.: 06-30-9392-276

E-mail: profunda@kapos-net.hu

<http://profunda.gekonet.hu>